

Potřebné zákony v České republice

Česká republika, jakožto suverénní stát, vznikla teprve v nedávné minulosti. Od jejího vzniku 1. ledna 1993 ušla nesporně velký kus cesty za demokratickými ideály, které nám umožnila snít sametová revoluce. Po vzoru západních zemí jsme začali uplatňovat demokratické principy, práva, ale i s tím spojené povinnosti a omezení. Některé zákony, jež tato práva vymezují, se osvědčily, jiné mají své trhliny, které se dají zacelit novelizací či přepracováním, některé zákony však v naší zemi zcela chybí. Na následujících řádcích se pokusím některé palčivé problémy pojmenovat a nastínit jejich možná řešení.

Hlavními problémy, které sužují českou společnost v posledních letech, jsou bezesporu korupce a nezákonné obohacování. Jak však těmto trestným činům zabránit, či jim dokonce předcházet? U nás, stejně jako v jiných zemích Evropy již existuje řada mechanismů pro boj s nelegálními příjmy. Jedním z nejučinnějších, ale také tím hlavním, který v našem právním řádu postrádám, je zákon o prokázání majetku. Snaha o prosazení tohoto zákona tu byla například již za Zemanovy vlády. Také v dnešních dnech jednotlivé strany přicházejí s více či méně odlišnými návrhy. Za všechny uvedme návrh ČSSD, který navrhuje, aby majetek, neodpovídající zdaněným příjmům, byl zdaněn dodatečně. Jednalo by se o majetek nabytý za daný rok, případně nemovitý majetek ve výši 10 milionů korun. Je však takovýto model správný? Z uvedeného totiž vyplývá, že by se zdanění týkalo veškerého jmění nad danou hranicí. Postihem nelegálního příjmu se tedy návrh nezabývá. Model se rovněž nezmiňuje, který orgán a jak by podněty vycházející z šetření přezkoumával.

Kde tedy hledat řešení? Například u našich slovenských sousedů. Zde majetkové poměry prošetřuje finanční policie, která dává podnět státnímu zástupci, a ten případ podá k projednání soudu ve zvláštním řízení. Povinný musí prokázat původ majetku, jinak majetek propadá státu. Avšak je tento model efektivní? V praxi se takový postup ukázal ne zcela efektivním, hlavní příčinou toho byla špatná práce finanční policie. V tomto systému tedy lze hledat jedno z možných řešení, avšak vzhledem k celkové problematice by se musel tento model podrobit mnohým úpravám. Dá se ale vůbec takovýto zákon upravit do podoby, která by byla efektivní a zároveň vyhovovala kmotrům a lobbistům?

Dalším komplikovaným tématem, kterým by se měli zákonodárci zabývat, je problematika pozměňovacích návrhů. Jedná se o pozměňovací návrh zákona, který se "přilepí" k právě projednávanému zákonu v parlamentu. Používání tohoto systému je motivováno snahou o zjednodušení a urychlení legislativního procesu.

Botanická 70 Brno

V čem tkví problém? Hlavním negativním jevem, jenž by měl být odstraněn, je fakt, že pozměňovací návrh nemusí být projednáván v samostatném legislativním procesu, je zkrátka schválen s připraveným návrhem zákona. S tím je však spojen druhý problém. “Přílepký“ totiž bývají často připojeny k zákonům, s nimiž naprosto nesouvisejí. Například novela o vinařství v zákoně o provozu na pozemních komunikacích nebo zadávání veřejných zakázek v zákoně o surových diamantech. Jak však zamezit těmto nesmyslným přílepkům? Odpovědí na tuto otázku se již v roce 2007 zabýval ústavní soud, který přílepký označil za neústavní. Výrok ústavního soudu však žádnou změnu nepřinesl, proto se nabízí otázka, co tento problém skutečně vyřeší? Možným řešením se zdá být ústavní zákon, zakazující mechanismus přílepký s odůvodněním, že se jedná o porušení přehledného práva. Najde se však dostatek politiků, kteří upřednostní poctivé řešení na úkor vlastního prospěchu a pohodlí?

Posledním zákonem, jehož absenci považují za fatální, je velmi živě diskutované téma daňových rájů. Co se však pod souslovím daňový ráj skutečně skrývá? Zjednodušeně se jedná o zemi či stát, kde platí jiné (mnohdy o hodně nižší) daňové sazby než v jiných zemích a díky tomu se tyto země stávají atraktivními sídly mnoha společností. Příkladem budiž Monako, Lucembursko, ale například také Bahamy. Daňové ráje se dělí do dvou skupin podle toho, zda se nacházejí v EU či nikoliv. Pro první skupinu je zavedený název onshore, státy mimo EU se označují jako offshore. Jaké jsou však skutečné záminky vedoucí firmy k umístění sídel právě do daňových rájů? Hlavní důvody jsou dva. První z nich je zastřít skutečné vlastníky společnosti, čehož se následně vyžívá při účasti ve veřejných zakázkách a to za účelem skrytí vazeb mezi účastníkem a vyhlášovatelem. Druhým důvodem pro založení společnosti se sídlem v daňovém ráji je minimalizace (optimalizace) daně. V praxi se uplatňuje postup, během kterého společnost sídlící v daňovém ráji předá plnou moc fyzické či právnické osobě v České republice, skrze kterou vyvíjí podnikatelskou činnost. Proč je tento druh podnikání tak kontroverzní? To je zřejmé na první pohled. Česká republika činností těchto subjektů přichází o značné finanční částky. Státu uniká daň z příjmu, DPH také není odváděno v plné výši, jelikož si ji zastupitel firmy na našem území jednoduše zahrne do nákladů. Důležitý je také fakt, že při odhalování hospodářské kriminality často nejsou rozkryty celé vazby a policii jsou předhozeni jen takzvaní “bílí koně“. Jak by se dalo zamezit efektivnímu zneužívání daňových rájů? Možným řešením by mohl být zákon, nařizující subjektům podnikajícím na území státu zřídit zde také své sídlo. Majitelé podnikajících společností by také museli být dohledatelní až do fyzických osob na území EU. Takový zákon, platící v každé členské zemi, by rovněž umožnil vytvoření jednotného obchodního rejstříku v rámci EU. Offshore společnostem by také byla v rámci České republiky pozastavena činnost, a to do doby, dokud by na území státu nezřídily daňový domicil. Obecně lze říci, že každá právnická či fyzická osoba vyvíjející činnost na území České republiky by se zde musela přihlásit k dani a odvést ji zde.

Botanická 70 Brno

Závěrem bych se chtěl zamyslet nad tím, proč a zdali jsou vůbec tyto a další zákony v naší zemi nutné. Proč lidé zneužívají nedostatků právního systému, a tím de facto vykořisťují své spoluobčany? Jsou tyto zákony v naší zemi smysluplné, když soudy soudí podle litery a nepřihlížejí i k samotnému duchu zákona?

Čestně prohlašuji, že přihlašovaný text je výhradně mým vlastním dílem.
Souhlasím s vyhlášenými podmínkami soutěže.